

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld.—kr.
„ pol leta I „ 60 „
„ četr leta — „ 80 „
Naročina se pošilja
opravnosti v stolnem farovžu.
Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Učimo se od Čehov!

Najpred moramo Slovencem povedati, da — ako pišemo o Čehih, stvar tudi nas zadeva. Kakor so namreč naši južni bratje Hrvati veliko s tem pridobili, da se je država z Ogerskim kraljestvom, kamor spada tudi trojedna kraljevina, pogodila, tako bi tudi za nas Slovence vsaj v narodnem oziru brž bolje bilo, ako dosežejo Čehi, za kar si prizadavajo, da namreč država tudi českemu kraljestvu da, kar mu po zgodovini in zapriseženih deželnih pravicah gre. Čehi namreč zahtevajo, da so v svojem kraljestvu gospodje, ne podvrženi ustavakom v dunajskem državnem zboru, kakor to tudi dežele ogerskega kraljestva niso. Kakor se pa poslanci z Ogerskega zastran skupnih državnih zadev v delegacijah s poslanci našega državnega zabora posvetujejo, tako bi tudi Čehi za skupne zadeve radi pošiljali svojih poslancev, in tu bi zatirane narodne pravice Slovencev zagovornikov in prijateljev naše, katerih zdaj nemajo. Zatoraj bi zmaga Čehov tudi naša zmaga v narodnem in brez dvoma tudi v gospodarskem oziru bila.

Kakor že iz tega vidite, držijo se Čehi — kljubu temu, da jim je skoro vse nasprotno — edino pravega ravnila: Kar je naše, je naše, in o svojih starodavnih, državnih in deželnih pravicah ne pustimo soditi poslancem drugih dežel na Dunaju, ampak hočemo biti sami gospodje v svojem kraljestvu; kar pa vkljupi državi gre, hočemo tudi s poslanci vseh drugih dežel v skupnem zboru pretresovati in določevati.

Tako govorijo in delajo neustrašeni Čehi že od 1. 1860 sem, ko Schmerlingov ustav ni pustil Čehom veljati njih deželnih pravic. Še bolj odločno so se ustavliali od 1. 1867 sem, ko je Beust Magjarom vse dovolil, Čehom pa in nam vsem drugim pokazal vrata pred državnim zborom, češ, da naj vsi skušajo tukaj se puliti z nemškimi liberalnimi ustavaki, katerim se je že po Schmerlingovi

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstnice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

volilni postavi poskrbela umetna večina; a Čehi so rekli: mi ne gremo v ta državni zbor, ker mu ne prisojamo pravice, da bi govoril o stvareh, v katerih imamo le mi pravico govoriti. Ko se je pa po direktnih volitvah umetna večina še celo pomnožila, so postali Čehi še bolj odločni ter pravijo: Ako nismo mogli iti v Schmerlingov in Beustov državni zbor, zamoremo zdaj še manj, ker ne smemo in ne moremo starodavnih deželnih pravic pomnoženi umetni večini nemških ustavakov na milost izdati.

Ker torej Čehi v državni zbor in zarad enostranske volilne postave tudi v deželnem zboru ne gredó, ampak želijo pred vsem sprave z vladarjem, to je: samouprave českemu kraljestvu, zatemorajo tolikokrat voliti. Po 2—3krat vsako leto jim veleva vlada na volišče zdaj za državni, zdaj za deželni zbor, in národ česki se ne vtrudi, ampak gre in voli vsakokrat tiste poslance, katere mu nasvetujejo modri voditelji: Polacki, Rieger, Zeithamer, Klam — Martinic itd., možje, o katerih narod česki ve, da mu previdno in stanovitno varujejo najvišjo politično dobro: državno in narodno samostalnost in svobodo. In da národ v teh zadevah sluša in spoštuje glas svojih voditeljev, to je nja slava, pa tudi gotovo poročvo končne zmage! Poslednje volitve v deželnem zboru so pa še zarad tega silno važne, ker se je vlada močno zanašala na „mladočeh“, to je one česke vetrnjake, ki so, kakor pri nas „mladoslovenski“ liberalci, hujskati začeli proti previdnim in skušenim voditeljem državnopravne stranke, češ, da dosedanja politika nič ne velja, ampak je treba iti v deželni in državni zbor in pri ustavakih, odločnih nasprotnikih, moledovati za pravico! Česki národ je pa tem mladočeskim vetrnjakom kakor onim, ki so se na nje zanašali, kaj čudno posvetil. Mladočehi so bili postavili v kmečkih skupinah 22 kandidatov po mestih pa 11, vseh skupaj torej 33. Zmagali so pa le v 6 kmečkih okrajih, v mestni sku-

pini pa povsod propali! Torej še te tolažbe nemajo, da bi „inteligencija“, ki biva po mestih, za mladočesko — izdajalsko politiko bila! Smrtni udarec vetrinjaški pritiklini na Českem je pa še posebno to, da nista mladočeska voditelja, dr. Sladkovski in dr. Čižek, dobila nadpolovične večine glasov, in bo torajož ja volitev: v Jilemni (Starckenbach) dné 6. avg. med grofom Harahom (staročehom), Čižekom in (ustavakom) Rotter-jem; v Kolinu pa dné 15. julija med Ruml-nom (staročehom) in Sladkovski-jem. Brž ko ne bodo zgubljeni ustavaški glasovi na obeh krajih ravno tako „mladima“ do zmage pripomogli, kakor so nemškutarji in — nevedneži v Brežicah liberalnemu dru. Vošnjaku pod roke segli; pa vse to ne bo zbrisalo resnice, da česki narod za mladočeske vetrnjake ne mara. — Nasproti onim šestem mladočehom pa stoji **40** voljenih staročehov, v mestni skupini pa dozdaj **42**, tako da je vseh staročeskih poslancev voljenih **82**! Ogromna večina narodnih volilcev je toraj zopet sijajno pokazala, da niti vlada Čehov upogniti, niti mladočeska pritiklina jih preslepiti ne more, kar je silno častno za narod in utegne tudi — odločilno biti!

Kaj bi se naj Slovenci iz tega učili? Pred vsem drugim ene reči, ki je v ustavnem življenju neobhodno potrebna. Ta pa je **pokoršina** (disciplina), da namreč ljudstvo, kakor na Českem posluša glas veljavnih in poštenih domoljubov, in posebno ob volitvah ne odstopi od mož, katere so nasvetovali pošteni domoljubi. Med poštene, vsega zaupanja vredne domoljube pa štejemo le one, ki se drže gesla: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Eno brez drugačega ne sme in tudi ne more biti, sicer nastanejo neštevilne zmešnjave, kakor jih imamo zdaj, ko so nemški in slovenski liberalci vrh vseh drugih nadlog v državi še vpihali razpor med državo in kat. cerkvijo, ker so „vero“ zbrisali iz slovenkega programa. Ker so pa s tem med nemške liberalce pobegnili, so si tudi za domačo reč roke zvezali, kajti, če hočejo prijateljstvo z nemškimi liberalci ohraniti, jih ne smejo z narodnimi tirjatvami nadlegovati, sicer se prijateljstvo brž razdere. Zatorej smo doživeli v državnem zboru za vse Slovence sramotno prikazen, da so nemški liberalci dru. Razlagu ploskali in „pravo“ klicali, ko je pri pretresovanju „verskih“ postav liberalne pesmice krožil in govoril, kakor ne more nobeden pravi katoličan govoriti, da so pa liberalni ploskalcii brž utihnoli, ko je isti dr. Razlag nekatere skromne narodne želje razkrivati začel. Ves svet tudi ve, da so liberalni slov. poslanci, nehoteč „vere“ imeti v programu, tudi federalistično stranko zapustili in „Slovenijo“ na klin obesili, češ, da manjše skupine — po dr. Razlagovih besedah — samovlasti (avtonomije) ne stripijo! — Domoljubnega sočutja do „cesarja“, do vladarske rodovine, nočemo ravno odrediti onim, ki so „vero“ iz slovenskega programa zbrisali; čudno se nam pa zdeva, zakaj da list,

ki je glasilo liberalnih Slovencev ter sovraščvo proti kat. cerkvi razodeva da ne more bolj, postavne kralje na Francoskem in Španskem zasmehuje in psuje, republiko pa v zvezde kuje.

Toraj eno brez drugačega ne moremo biti, in pravi slovenski domoljub je, ki stoji pod zastavo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ In ker ima ter mora tudi imeti stranka svoje glasilo ali časopis, po katerem svoje misli in namene razodeva, morate vi, pošteni kmetje, te liste brati, da ostaneite v duševni zvezi s svojimi prijatelji in vodniki. V ta namen služi posebno štajerskim Slovencem naš „Gospodar“, kranjskim „Novice“, goriškim in tržaškim posebno „Glas“, vsem je pa sploh namenjen „Slovenec“, ki od lanske jeseni v Ljubljani izhaja. Vsi ti listi drže se istih načel kakor česki in nemški federalisti, in le v zvezi s temi zamoremo sčasoma Slovenci to dosegli, da nas v narodnem oziru niti nemškutar niti lahon, v verskem in cerkvenem pa brezverska svoljat dušila ne bo. Sami seveda nič ne zamoremo, ker nam je nemškutarstvo in brezverski liberalizem mesta in „gospôdo“ večidel povse okužil. Če bi pa ljudstvo, v katerem je še vera in poštenost doma, zvesto se držalo poštenih voditeljev, kakor se jih drži česki narod, ter ne bi poslušalo liberalnih zviažnikov, bi se zmaga pravične stvari močno pospešila.

Slovenci! berite to in dobro preudarite!

Gospodarske stvari.

Govedoreja.

(Spisal J. Cizelj, učit.)

II. Izreja in reja.

Poglavitna reč pri govedoreji je izreja živine: hrana in vsa druga živini potrebna postrežba. — Prvi živež je Bog živinčetu v maternem mleku pravil. Dosedaj se je tele pri sesanju puščalo 6—8 tednov, alj se je pa od krave ločilo že drugi, tretji dan. Prvo je pri mladih kravah, ktere so še le dva-trikrat povrgle, v posnemo svetovati, da se mlečne žilice vredijo in razprostrejo; drugo pa pri starih kravah, da prehitro ne oslabé, ker se mleko bolj z dojilom kot z sesanjem pridobi. — Največo težavo dela odstavljanje telet. Pomagaš si lahko tako-le: Pribij v škafec (žehtar) konec usnja takó, da čez mleko, ki je za pitje pripravljeno, moli. Tega konca se tele hitro posluži in srka — sapo náse potegovajé — mleko v sè, ter hitro na mater kravo pozabi. Pozneje, ko tele svojo hrano pozna, se naj konec usnja odstrani.

Kako se tele sená privadi? — Teletom, ki pijó, se v 14 dnevih že seneni čaj poda. Vzemi 1 kilogram (nad poldrugi funt) sladkega sená, na ktero kakih 5 liter (dobrih 15 poličev) vrele vode vliješ; posodo pa pokrij tako dolgo,

da se tekočina — čaj do mlačnega ohladi. Vlij nekoliko mleka zraven, da čaj belo barvo dob. Ako tele to večkrat pije, začne seno samo pobirati, kajti duh je znan in hitro se jesti privadi.

Od kod pa pride, da pozneje vol bode in krava rita?

Svojeglavnemu pobalinstvu se mnogokrat zljubi teleta pikati, šegetati in kedar rožičke dobi, se z njimi trkati in bôsti. Têle se tako, kakor pes popada, butanja, upornosti navadi, gre od gospodarja do gospodarja in čedalje bolj na ceni pada, ker upornega živinčeta nihče ne tripi. To so storili mladi hudebneži, kteri bi se naj takoj pri prvem opazku iz službe zapodili, ker lanko vso živino pokvarijo. Ako gospodar želiš, da te plen goved veseli, pazi na te reči:

1) Snaži in čisti travnike; polivaj jih, ako mogoče z gnojnico, napeljuj vodo na-nje, da dobiš tečne in zdrave krme. — 2) Bodи pri polaganju pozimi varčen s klajo; drži se reda, na kojem je vse ležeče, da goveda lepo rejena pri mali, pa redni piči ohraniš. — 3) Snaži živino, kdaj in kolikorkrat ti je mogoče, vsaj enkrat na dan, med tjednom jim pa vsaj enkrat z cisto vodo noge in med parklji izmij. — 4) Izmij na tjeden enkrat korito, iz ktereža živina pije; ne dopuščaj nikdar govedu iz stoeče luže, osmrdelih strog piti, da bolezen „kamen“ obvaruješ. Tudi jasli in drugo posodo, iz ktere živina je, večkrat z vrelo vodo dobro vlij. — 5) Ne pusti goveda nikdar v močvirju, na mokrih tleh stati, ker mokrota pri nogah, kakor človeku, tudi živini škoduje. — 6) Ako živinče zboli, kar brž pri krmljenju zapaziš, išči o pravem času in na pravem mestu pomoći. Varuj se mazačev in šušmarjev, kteri večidel v svoji nevednosti živino pokončajo. — 7) Preglej in preskušaj v prežno orodje večkrat, ali se živini prileže, da med delom ne trpi in se ne muči. Bi ča se poslužuj, kolikor mogoče le malokdaj; tako te bode živina poznala kot prijatelja in ne kot trinoga, ter bode tvojim besedam pokorna.

Pomisli da je vsako trpinčenje živine in neusmiljenost zoper božje zapovedi in božjo voljo, vrh tega pa še vrednost živine po manjšuje.

Izreja in reja po načrtanih pravilih je modra in skušena, ter pomaga gospodarju do lepe živine in ga obvaruje nesrečnih bolezni.

(Konec prihodnjič.)

S kmetijsko razstavo v Celju letošnjo jesen ne bode nič.

V 25. štv. našega lista smo poročali, koliko in kde da bodo letošnjo jesen kmetijske razstave po Štajerskem in prinesli smo natančen program za razstavo v Celju po glasilu kmetijskega društva Štajerskega „St. Ldt.“ Kakor pa zadnja številka tega lista naznana, je Celjska po-

družnica razstavo za letos odpovedala in ravno tako tudi podružnica Slovenjebistriška in Ptujška, ki ste bile povabljeni razstavo napraviti, ako bi Celjska odrekla. Pa tudi te dve podružnici ste odpovedale, tako da letos na spodnjem, t. j. slovenskem Štajerskem ne bode nobene razstave, v tem ko jih gornje in srednje Štajersko ima 7. Tako odide slovenskim kmetovalcem prilika, svoje pridelke svetu pokazati, pa tudi lepa darila v zlatu in srebru v znesku od 735 gld. s srebernimi in bronastimi svetinjami in pohvalnimi pismi prejeti. Kaj da je temu prav za prav uzrok, ne vemo; dozdeva se nam pa, da stvar, ki prizadeva mnogo skrbi, dela in stroškov, naše mestjane toliko manj veseli, kolikor manj vneme zá njoo vidijo pri kmetih in kolikor bolj so se zamotali v nemčursko, kmetom nasprotno politiko. — Iz druge strani je pa tudi kmetovalstvo z davki tako preobloženo, marsikteri kmet tako v dolgove zakopan, da ga pač ne veseli prikazovati svetu lepe živine, katera itak če dalje bolj redka postaja, ker blagostanje na kmetih peša. Slovenskih kmetov tudi ne mika stvar, ker ob takih prilikah nikdar ne čujejo slovenskega poduka, ne vidijo slovenskih napisov. Zatoraj ne moremo druga, kakor da zopet glas povzdignemo za posebno kmetijsko društvo na spodnjem Štajerskem, kteremu bi naj na čelu bili možje, ki poznajo natanko razmere po Slovenskem, in bi kot domačini s slovenskimi kmetovalci v ožjo dotiko zamogli stopiti. Da bi ne bil to glas vpijočega v pušavi!

Gospodarske skušnje.

Vlažnost iz opečnega zidovja spraviti rabi se v najnovejšem času naslednji pomoček, ki se je med vsemi, dozdaj znanimi še najbolj skazal. Vzame se $\frac{3}{4}$ funta navadnega, mirogastega mjila (žajfe), ki se v vodi (za dobra 2 bokala) skuha in razkroji? S to vrelo tekočino se potem in scer s krtačo zidovje rahlo drga, da se ne začne peniti. Zidovje se naj potem 24 ur suši, potem se pa enako drga z drugo tekočino, ki se med tem pripravi; skuha se namreč enako $\frac{1}{4}$ funta goluna (Álaun) v vodi za dobra 2 bokala. Golun in mijo se dobro med seboj sprejmeta ter dobi zidovje povlak, ki odvrača vsako vlažnost od zunaj ter opeko suho hrani. To se naj o lepem vremenu godi. — Dobi se tudi dober povlak iz mešanice od osmih delov lanenega olja in enega dela žvepla, kar se pri ognju prav dobro razbeli.

Oset (striček) konjem dobra klaja. Menda se smejiš, ka to bereš; pa je vendar resnica. Oset (striček) ni samo za silo konjem dobra klaja, ampak tudi navadno. V deželah, ki sploh v poljedelstvu in živinoreji slujejo, t. j. po Saksoniji, Angleškem in po severnem Francoskem, po kladajo konjem spomladi za spremembo mladega

osata, ki se na polju z vilicami zruva. Ker ima korenje precej sladkorja v sebi, hlastajo konji oset prav radi kljubu temu, da je bodeč, in to jim je spomladi celo naravno vračilo, ker jih, če ga vsak dan precej zaužijejo, zmerno čisti. Zastonj dobrotljivi Stvarnik ne pusti spomladi najpred osatu poganjati in se zeleneti. To delo lahko otroci igrajo opravlajo ter koristijo na dvojno stran: polje se osata iztrebi, živini pa zdrava hrana pripravi. Puskusite!

Izvažanje premoga na Rusko. Kakor poročajo novine, se je pretekli tjeden iz Šlezkih jam 200.000 ct. premoga po železnici na Rusko poslalo. To je prva poskušnja, ki obeta obilnim premogovim rudnikom in tudi železnicam v Avstriji prav dobre izvožnje. Dosedaj odprtji rudniki na premog so namreč na Ruskem proti vzhodu tako dalječ od fabriških mest proti zahodu in sredi neizmernega cesarstva, da ni mogoče po primerni ceni dovajati premoga iz tako oddaljenih krajev.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Seidl res hoče biti škof. — Čudne druge dela pod njegovim županstvom). Blagi gosp. Wut iz Maribora je bil v oporoki cerkvi sv. Urbana, podružnici kamške fare, 200 gld. sporočil. Pred nekaterimi leti je očak Seidl ove sporočene dnarje pri nekem doktorju v Mariboru, ktemu bi morale postave bolj znane biti, brez župnikovega znanja in podpisa vzdignil, kar mu po postavi ni šlo. To smo nedavno v „Gosp.“ grajali in kakor se kaže, ne brez uspeha. Dne 12. t. m. je namreč S. vpričo skladnega cerky. odbora rekел, da je imel (če je?) te denarje v graški hranilnici shranjene, zdaj jih je pa v mariborski založil. Čemu? Saj bi v graški hranilnici denarjev tudi molji ne bili snedli. In kde so hranilnične bukvice? Seidl nema nobene pravice jih v rokah imeti. —

Ker Seidl več let ni plačal obresti, je bila vestna dolžnost cerkvenega predstojništva, ovo goropadno svojeglavnost škofijstu naznaniti. Ko so se dnariji z lepega od njega tirjali, se je celo še predrznil od gospoda župnika cerkveni račun od sv. Urbana tirjati, češ, da mora župnik njemu pred račun od cerkve sv. Urbana predložiti, kar po dosedanji pravici le škofu gre. Dokazalo se mu je od dotične strani, da nema nijedne pravice, sporočene dnarje svojeglavno vzeti, in ako jih je samovoljno vzel, bi bila nja prva dolžnost, jih hitro urbanskemu cerkvenemu predstojništvu izročiti. Kot prvoslednik cerkvenega skladnega odbora v Kamci ni v nobeni izvezi s sv. Urbanom, in toraj ga čisto nič ne briga, kako da pošteni in blagi župnik P. cerkvene račune vestno vodi, ker nema sv. Urban nobenega

cerkvenega skladnega odbora in tudi patrona ne; toraj nihče ni dolžen prisiljen kaj dati, (najmanj pa Seidl) če je poprave ali priprave potreba. To se zgodi le po milih darovih blagih dobrotnikov. Ker se je ta reč sodniji predložila, mu je bržko ne že zapovedala plačati, kar je po sili vzel.

Sklical je zarad tega cerkveni skladni odbor v nedeljo 12. julija, češ, da naj odbor sklene, kaj z denarji početi. Pa niti odboru niti Seidlni ni o tem odločevati, ampak za cerkvene namene namenjeno volilo gre pred vsem cerkvenemu predstojništvu izročiti, ki bode voljo sporočevalca spolnilo.

12. julija v nedeljo predpoldne je viši sodnik v Kamci, g. S., nekega vincarskega fanta po pritožbi kmeta W. od sv. Križa, ki ima v kamški srenji vinograd, na 4 dni zapora obsodil. Vincarski sin je hodil drugam s trebuhom za kruhom po delu. Štiri dni je moral v „kajhi“ pod kamško šolo kašo jesti. „Strah“ je oster sodnik, ko bi le postavno delal. §. 55. sr. postave pravi, da ima srenjski predstojnik le za 48 ur pravico koga zapreti, če se ne da odložiti. — Neka ženka v bresteniški srenji prevzela je ogrebanje kruze, pa ni hotela dela dokončati, ker ni teklo plačilo. Kmet se pritoži pri Seidlnu, predstojniku kamške srenje, in brž pokliče žensko, ki pod njegovo predstojniško oblast ne spada, na sodbo ter jo vtakne v zapor v kamško ječo na osem dni. Ko je bila dve uri zaprta, jo iz ječe pokliče in vpraša, ali hoče rajši delati ali pa sedeti v ječi. Ona pravi, da gre rajši delat, in doseže „strahovo“ milost. — Da ne bo dopis predolg, povem le še eno zmed mnogih nerdenosti, ki se godé v kamškem pašaliku. Že rajni Fliker je naprosil Seidlna, naj da pri njegovi meji mejnike postaviti. Isto posestvo ima zdaj izvrstni narodnjak Pak, ki je tudi Seidlnu napovedal, da naj pregleda mejo, in se naj mejniki postavijo. S. ničesar ni storil in P. ima velike sitnobe s sosedji, ker mu črez mejo kosijo. Ko bi bil P. od Seidlnovega repa, bi se znabiti bilo kaj zgodilo? To so važne opravila za predstojnika, ne pa cerkveni dnariji in škofovske pravice.

n- **Iz Konjic** dne 13. t. m. (Zbor kat. pol. društva.) Cerkveni shodi in nestanovitno vreme je marsikaterega drušvenika zadržalo, da se ni zamogel včerajšnega zpora udeležiti. Vendar nas je veselilo videti drušvenikov, ki so od daleč, iz Loč, od sv. Jerneja, celo iz Slov. Bistrice k zboru prišli. Takošni izgledi morajo domače drušvenike spodbujati, da brez imenitnega zadržka nobenega drušvenega zpora ne zamudijo.

Neutrudljivi slovenski pesnik in govornik č. g. Jože Virk so govorili o sv. Mohoru, prvem apostolu Slovencev. Začenši z besedami prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika: „Od nekdaj prebival — Je tukaj moj rod, — Če ve kdo za druga, — Naj reče, od kod? —“ so govornik v daljši razpravi dokazovali, da sv. Mohor ni bil

Nemec, kakor se navadno trdi *), temveč Ilirec, naš rojak, katerega ne damo Nemcem. G. govornik izrekel je trdno prepričanje, da so bili Ilirci Slovenci, potomeci nekdanjih Iliákov, Ilijcev, prebivalcev starega slovitega Ilija ali Troje. Slovenci so tedaj starejši od Rimljjanov. Vodnik je tedaj prav imel, ko je v pesmi „Ilirija oživljena“ zapel: „Že močen na morju — Ilirjan je bil, — K' se ladijo tesat — Je Rimljan učil.“ —

Govornik je potem razlagal velike zasluge sv. Mohora za razširjenje sv. vere med Ilirci alj Slovenci.

Omenil je tudi družbe sv. Mohora in njenih zaslug za krščansko omiko slovenskega naroda. (Letos šteje družba sv. Mohora že 24 tisoč udov, ki so društvu izročili 24.444 gld. 80 kr. za izdavanje letošnjih društvenih bukev. „Besed“.) Govor je bil z veliko poohvalo sprejet. Na to se je zbranim dal razgled po širokem svetu.

Poslednjič smo si nekoliko ogledovali nove mere in uteži, ter jih s starimi primerjali.

Slavno vlogo je pri tem zboru zastopal g. c. kr. komisar Felicetti iz Celja. Zavolj obilnih shodov alj „žegnanj“ bo prihodnji zbor še le črez 8 tjednov.

Iz marenberškega okraja. Že davno je „Sl. Gospodar“ poročal, da je bila prva volitev v srenjski zastop v Vozenici ovržena, ker so se tržani pritožili, češ, da so voljeni sami kmetje. Navedli so pa uzrokov, s katerimi so si sami zaušnico dali, ker so sami vodili ono volitev. Pa tudi pri drugi volitvi 5. sušca ostali so kmetje v večini, dasi so tržani strastno agitovali. Kmetje spoznavši iz govorov tržkih očetov, da miru itak ne more biti, ponovijo svojo prošnjo, ktero so že vložili minulo jesen, naj se ločijo od trga in naznanijo, da ne volijo predstojnika. Reč je visela do junija, ko pride ukaz od c. kr. namestnije, da se ima voliti predstojnik tudi za ta čas, dokler se ova prošnja ne reši! Volili so pa kmetje špet 22. junija, ker so v večini, iz svoje srede kmeta za župana, ki pa še, kakor pozvedam, dozdaj ni zapregel; bržas spet ni tržanom po volji! To so vrle srenjske razmere, da se peščici tržanov vse na voljo stori!

Omeniti še treba, da je od volitve izostal neki tržki odbornik, dasi brez vsega uzroka; a kaznovan ni bil, kakor si je zaslužil; ako bi se pa drznil kmet izostati, bi pa moral štetiti: „ja Bauer das ist was anderes.“

Svojo omiko in oglajenost, s ktero se naši nemškutarji toliko ponašajo, posebno pa Marenberžani, pokazal je zopet v celiem kraju znani usnjari, česar uste sploh kipé ljubezni do bližnjega,

*) Tudi v brevirju, „Propr. Lavant“ je kar naravno „rodom Nemec“ s čudnim pristavkom: „oglejski meščan.“ Kdo bi „oglejske“ meščane za Nemce štel? V „življenu Svetnikov“ je bolj previdno: „Nekteri trdijo, da je M. bil Nemec po rodu; vendar pa okoliščini tistih časov bolj kažejo, da je bil brž ko ne rojen Slovenec“.

ki pa je divjal pri volitvi v Slov. Gradeu kot besen. Pred njim zdaj človek na poti ni več varen; saj že, kakor je storil nedavno, ljudi na javni poti začne psovati, kolikor le premore, zares po mesarsko, ker je zdaj, kakor čujemo, ob enem mesar. Uresničilo se je tudi tukaj, kar je pisal „Slovenec“: „Wem sonst an Waffen fehlt, der nimmt in der Regel Zuflucht zum nächsten besten Flegel.“ Le tako naprej, bodo Vas vsaj ljudje po djanjih bolj spoznali!

Iz Frankolovega. Dobili smo letos za našo farno cerkev tri nove zvonove od zvonarja v dunajskem Novem mestu prav lepo ubrane, da jih je kar veselje slišati. Hvala toraj častitemu gospodu farmeštru za njih trud, da so nam pripomogli k novemu zvonjenju. — Letina je srednja, ker nam je mraz po nizkih vinogradih skoraj čisto, po višjih manj škodoval. Češenj je bilo zadosti in tudi sliv (češpel) bo; strneno žito je lepo.

Iz Slatine. Pondeljek 6. t. m. je došel sem 55letni gost g. Recher iz Trsta. Dr. Schüller, topliški nadzornik, je gesta ljubezljivo po prihodu pozdravil, mu izročil dotično spomenico, katero so podpisali vsi pričujoči gostje in domači župnik, ter diplomo — če smo dobro podučeni — deželnega odbora, vsled katere je bil g. Recher imenovan za častnega topliškega gesta Slatinskega in ima pravico za se in svojo rodbino za prihodnost vse deželne toplice brezplačno obiskati. Ko se je jelo mračiti, mu pride Slatinska muzika pod okno igrat. Ko pride v četrtek prvokrat k Slatinskemu studencu, ga najde krasno ovenčanega. Število gostov je zdaj nad 1000 poskočilo. So sebno imamo lepo število Slavjanov tukaj, kar je na štajersko-hrvaški meji primerno, in slavjanski glasovi se prav pogosto po shodih čujejo. Odličnih gostov iz visocih duhovskih krogov je tukaj več, n. pr. preč. nadbiškop iz Zadra, Mapas, prevz. biškop Diakovski Strossmayer, prelat klosterneuburški Flügl, dr. Rački, prvosednik jugoslovanske akademije, dr. Robič, prošt iz Požuna, opat Vesprimski in več kanonikov.

Dne 13. t. m. so nekega čudnega gesta zasačili, ki je v kapeli škrinjico preiskaval. — Zastopstvo prve občne zavarovalne banke „Slovenije“ je prevzel za naš kraj c. k. poštar g. Čokelc.

Politični ogled.

Avtrijske dežele. Svetli cesar so zdaj v Išel-nu, kamor je prišel tudi pruski kralj Vilhelm in pride še srbski knez Milan. — Maršal nadvojvoda Albreht je bil pri vojaških vajah v Varšavi, kder so ga sijajno odlikovali. Odšel je potem z ruskim cesarjem v Petrograd. To pobija najbolj čvekanja prusaških naših novin, češ, da je prišel pruski kralj le zato v Išel, da zmede prijateljstvo med našim in ruskim cesarskim dvorom. Ko bi prijateljstvo odkritosrčno ne bilo, bi

toliko odličen gospod cesarskega dvora, kakor je nadvojvoda Albreht, gotovo ne bil se podal na Rusko in celo v Petrograd.

Pred cesarjevim odhodom so se imenovali naslednji namestniki cesarski: žl. Widman, dosedaj dvorni svetovalec v Brnu, za vodjo deželne vlade na Kranjskem; baron Pino, dosedaj deželni predsednik v Bukovini, za Tržaško in Istersko kot ces. namestnik; Alesani, dosedaj dvorni svetovalec v Tridentu, za ces. namestnika v Bukovini.

V Gradcu so zaprli dra. Tavšinskega, vodjo alj prav za prav zapeljivca delalcev; našli so pri njem pisem, iz katerih se vidi, da je imel mreže široko razpeljane. Vsled teh razkrivajočih pisem sta se zaprla še dva kolovodji obrtniških družnikov: Wanke in Hochreiter, pri drugih pa stanovanja preiskala. Prepovedanih je 8 obrtniških društev. — Vse kaže na — skrivne zarote!

Kakor poroča „Tagp.“, je g. Janežič poslanstvo odložil in bo toraj v breškem okraju nova volitev. Prijatelji, pripravite se! Poiščite poštenega, národnega moža, če tudi bolj kmečko obleko nosi.

Na Českem nova sijajna zmaga! V Pragi so voljeni z veliko večino glasov staročeši: Klavdy, Pstros, Frič, Polacki, Polah in Švarc.

V Karlovici na Ogerskem imajo zdaj Srbi cerkveno skupščino, da izvolijo patriarha (višega nadškofa), kar se že več let plête, kjer hoče vlada magjarona, liberalni Srbi liberalca, tretji del pa skrbnega dušnega postirja. Sedanji oskrbnik nadškofije, Pakraški škof Gruič, je magaron, za katerega se bode vlada najbolj potegovala. Ker je pa vsej narodni stranki zopern, utegne dolgega besedovanja in kreganja konec zopet biti, da komisar skupščinarje razzene ter ne bo volitve.

Vnanje države. V toplicah Kissingen na Bavarskem je 20letni mladenič Cullman ustrelil na Bismarka, pa ga le malo v desno roko ranil. Napadnik je kmetišk fant alj kakor se tudi poroča čebrarsk družnik iz Magdeburga na Pruskiem. To se je Bismarku zdaj že v drugič zgodilo. Prvokrat bilo je dné 6. maja 1866 pred bojem z Avstrijo. Nagib hudo delstva še ni znan, novine lažejo mnogo.

V Rimu je umrl 10. t. m. preč. žl. g. Mérode, nadškof in papežev oskrbnik miloščin. Rojen na Belgijskem je bil še le 54 let star in pa tako bistra glava, da je dalj časa papežev vojni minister bil, in marsikterega vojnega ministra prekosil.

Za poduk in kratek čas.

Naša mladina.

Jabelko ne pada daleč od debla. „Nar. pr.“

Premehki stariši navadno pravijo: Otrok še nima pameti, ko bo večji in pride k pameti, bode že ubogal! — Matere se kratkočasijo s svo-

jimi otroci in tako že v zgodnji mladosti z njimi svojeglavnost izredé. Kar le otrok zahteva, dá se mu; vse se mu prizanaša in pregleduje; sploh nekateri tako ravnajo, kakor da bi navlašč otroke hoteli spriditi. „Orok je še mlad in majhen, moram mu pustiti njegovo voljo“, pravi nespametna mati. V poznejših letih mu bo tedaj pamet, ubogljivost kar sama po sebi prišla, kali? Dokler bo vladala ta nespametna misel pri materah, tudi otroci ne bodo bolje zrejeni, in šola ne bo mogla pri otroku tega popraviti, kar je pokvarila domača hiša. Najsvojeglavnjejši otroci so pa navadno taki, ki nimajo očeta; matere ne morejo ali ne znajo pridobiti si pokorščine in veljave. Po desetkrat zapoveduje, preden otrok enkrat uboga. Kedar pa taka mati otroka kaznuje, smili se ji tolikanj, da ž njim vred joka in obžaluje, da ga je kaznovala; toliko da otroka ne prosi odpuščenja! Nespametna prijenljivost! Tako pride kazen ob vso veljavo. Ali se bomo potem čudili, da taki stariši plešejo, kakor jim otroci godejo. Veliko je mater, ki zamolče napako otrok očetom, ki se zvečer od opravkov vračajo domu. Dostikrat pa se oče kar nič ne zmeni za odgojo; ako pa kaznuje, potem pa nespametne matere otroke branijo pred očetom, in vpričo otrok imenujejo kazen neopravičeno. Žalostno je, da so taki zakonski, še bolj žalostno pa je videti tako slabo izrejene otroke; taki potem po hišah gospodarijo in stariši so jim v strahu.

Nasprotno pa se pregrešé stariši, ki pravijo: Otoku se ne sme nikdar po volji storiti. Otroci se kaznujejo za vsak še tako majhen pregrešek. Taki ne delajo razločka, ali otrok kaj stori iz nevednosti ali iz nagajivosti, za vsako reč je šiba ali post. Osorni pogled, žuganje in strahovanje pripravi otroke že v prvih letih ob vso veselost, ker se bojé palice, s to pa se odgajajo le sužnji. Nekateri stariši se tudi prav radi znebě skerbi za izrejo otrok, in izročajo svoje otroke tujim rokam, ali pa navalé vse cerkvi in šoli. — Nespametne matere se ogibajo svojih otrok, da poslušajo drugod prazne čenče; med tem časom so pa otroci sami, ali izročeni tuji dekli. — Zopet drugi so pa tako nespametni, da se hoté ponašati s svojimi otroci. S podučevanjem poprej začenjajo, preden je otrok zrel za to. — Umetno pospešujejo razvoj dušnih moči pri otrocih, in pred časom se dušne moči uporabijo. To pa škoduje otrokom ne le na pameti, temveč tudi na srcu; otroci od starišev slišijo, da so pametni, da so bogati i. t. d., ošabnost in napuh se zgodaj polasti njihovega srca, to kažejo s tem, da druge zaničujejo; otroke pri 7—8 letih že vičajo, in v 10. ali 11. letu so že gospodje ali gospodice. Taki otroci se vedó enako mrzlo in ošabno do starišev, učenikov in predpostavljenih, kakor do svojih součencev, in z djanjem kažejo, da nobenega ne čislajo in zelo visoko sami sebe cenijo.

Poglejmo sedaj razmerje med družino in šolo. Da se stariši ne zmenijo za šolo in komaj da učenika po imenu poznajo, to bi bil še najmanjši zleg; a to je hudo, da učenika pri njegovem delu ne podpirajo. — Ko bi stariši otrokom zatrjevali, da naj se med potjo lepo vedo, kakor se omikauemu spodobi, ne vem, ali bi bilo še toliko razgrajanja med potjo v šolo in iz šole. — Vpričo otrok se učeniki obdelujejo in čez zobe vlačijo; ako pa učenik še kaznuje, potem je pa ogenj v strehi. — Ako se pa take reči razglasé, je kriv vsega učenik; otroci pa so nedolžni. Kdo se bo potem čudil, da je mladina čedalje bolj spridena, tedaj tudi čedalje bolj surova; neotesanost in surovost prav posebno lepo cvete tam, kjer je srce spačeno in hudobno; otrok, ki učenika ne spoštuje in ne uboga, tudi starišev ne bo spoštoval; v tem pa najdemo ključ do spridenja naše mladine. Kdor se Boga boji, spoštuje tudi stariše, in nad njimi se nauči tudi druge ljudi spoštovati; kjer pa tega ni, razširja se spridenost in spačenost čedalje bolj in le posebne, izvanredne okolnosti obvarujejo posamezne občne spačenosti, recimo naravnost, posebna milost božja in človeku prirojeni čut pobožnosti mladino še spodbuja k pokorščini do Boga in njegovih zapovedi.

Stariši otroke naučé lagati ali zatajevati se, bodi si vedoma ali nevedoma. Neveden otrok ima vse za resnico, kar se mu pripoveduje. Otroci in norci govoré resnico. Gojitelji so pa sami dostikrat krivi neresničnosti pri otrocih, in naj bi raje same sebe tožili, a ne otroke. Koliko je pri gospôdi vse na videz? Vpričo drugih se veselé, čudijo, ali so žalostni; ko so pa stariši sami, zve se še le resnica. Koliko se govorí v priči o otrok, ko vendar sami vedo, da ni res! Odrasšeni otrokom nalašč ali iz šale pripovedujejo neresničnosti; v kratkem se otroci tudi tega naučé, in namesto govoriti resnico — lažejo se. Večkrat stariši otrokom kaj pripovedujejo, in ko otroci to za resnico imajo, pa pravijo stariši, saj je bila to le šala! To si otroci zapomnijo in odkritosrnost, priprostost se zgubi, namesto nje pa nastopi zvijačnost in lažnjivost.

Otroci pa tudi lažejo iz bojazljivosti; bojé se namreč kazni, in da bi se ji odtegnili, pa lažejo. Modrost tedaj veleva, otroku, ki svojo krvico spozna, prestopek spregledati, ali vsaj priznesti mu nekaj kazni.

Kako da se otroci izrejajo v prebrisane lažnjive, kaže to-le: Več je gospôskih starišev, kterim je olikana priliznjenost ljubša od blage in priproste resnice, in otroci večkrat slišijo praviti, da je vnanja olika več vredna od kreposti. Vljudnost zahteva, da otrok resnico zamolči in laž govori tako, da se prikupi. Otroke hvalijo, ako druge prav prebrisano nalažejo in si pomagajo z zviačo in pretkanostjo iz zadrege. — „Ako kdo po meni popraša, pa reci, da me ni doma“, — tako veleva mati otroku! — Revni stariši

pa otroke doma pridržujejo, in v šolo prišedši so bili prejšni dan vsi bolni in klaverji, se ve, včasih pri zdravem srcu; — da bi zbudili pri rahilih srceh usmiljenje, otroci pripovedujejo grozne reči o svojem domačem uboštву! — Ko bi hoteli to nadaljevati, ne pridemo do konca in kraja.

(Konec prihodnjič.)

Repatica Coggia.

Repatica „Coggia“ (beri: Kogžija), ki se v tem mesecu na ponočnem nebnu med velikim „vozem“ in „severno zvezdo“ vidi, zagledal je 17. apr. t. l. v Marseilu na Francoskem Coggia, po katerem se tudi repatica tako imenuje. Naj posnamemo pri tej priliki nekaj o repaticah sploh iz knige: „Schoedler-jeva fizika“ II. snopič „astronomija“, ktero je izdala „Matica slovenska“ in iz drugih virov.

Repatice (kometi) sostavljenе so iz živejega, zvedi podobnega prednjega konca, jedro imenovanega, in iz svitlega repa, ki je večidel od solnca odbrenjen. Ta rep se pogostoma več milijonov milj dalje od solnca po svetskem prostoru vleče, čez velik del nebeškega obloka. Njih poti kažejo tiste videzne nerdenosti, kakor včasih premičnice (planeti) in še večjih, ker jih v navadnem teku motijo celo spremnice (trabant) poglavitnih premičnic, kar spričuje, da je tvarina repatic veliko tenča od premičnic. Repatice so le po nekoliko dni ali tednov ali mesecev, skoro nikoli pa za dalj časa vidne. Le repatica leta 1811. se je lepo videla pol leta. Bližej solnca so, hitreje se premikajo in bolj svetijo.

Kaj da je prav za prav rep ali mêtla, kakor ji pravijo tudi Kitajci, ki so prvi že več kot 500 let pred Kristusom repatice poznali, ni še prav znano, kakor ga tudi vsaka repatica nema, nektere pa po 2, 3 in še več. Zvezdoznavci pravijo, da je plast zraka ali tanke megle, ktera odseva od jedra, je toraj različna, kakor jedro samo, ktero je gostejše ali tenše, toraj tudi svitloba jedra in repa veča ali manjša.

Dozdaj pozna zvesdoznanstvo na tenko nad 200 repatic, manj znanih je nad 500, in skoro vsako leto zapazijo se po 3 nove. Vseh skup si domnevajo zvezdoznavci več tisoč milijonov! Zračenil se je pri nekterih tudi čas, v katerem bi se na svojem teku na našej strani zemlje zopet prikazati imele, pa se niso vselej. Ta nerdenost dovedla je učenjake že zdavno do tega, da kometi nič druga niso kakor združene kepice onih delov, ki se kažejo v kolobarju meteoroov ali spodnebnikov, ki so utrinkom čisto podobni v tem, da se nenadoma zažgò, in naglo zginejo.

O repati zvezdi „koggia“ je še omeniti, da bode okoli 20. julija zemlji najbližje v svojem teku prišla, ter bo iz zemlje do nje le kakih 6 milijonov milj daljave, pri nas je pa videti več ne bo, ampak k večjemu še do večera 17. t. m. Če-

ravno manj znane so vendar tudi repatice — zvezde, nebeske prikazni, ki ničesar druga ne po-mjenjajo kakor to, da so dela božja neizmerne modrosti!

Razne stvari.

(*Kaznovanje s šibo v šoli.*) Kakor na Koroskem se je tudi na Predarlskem daniti začelo pedagogom, da brez šibe v šoli nič ni. Skupščina učiteljskega društva v Bludencu je namreč resolučijo sprejela, da se večji pregreški pri otrocih kakor: potuhnjenja lažnjivost, trma, tepeži, kradnje itd. z opet s šibo kaznujejo. Kar je vsemu sveta znano, postaja toraj tudi tem gospodom jasno, da se namreč pri nepremišljeni, srbotri mladeži z nrawnimi nagibi ne pride vselej do cilja. Pameten učitelj itak po šibi ne segne, ako še lepa beseda, očetovski opomin kaj zda. Sicer si pa že dozdaj mnogi učitelji niso mogli drngache pomagati, kakor da je — kljubu prepovedi — šiba v šoli pela.

(*Razsajalec.*) Po Pohorju se klati neki urar L. K., ki menda hoče kmetom pokazati, kako da rokodelci po mestih znajo. Nekaj časa dela in se hlini poštenega, gre celo ob nedeljah in praznikih v cerkev in še na glas moli. Ko pa denarja dobti, pijančeva in vinjen kolne in grdo govori, da ga je grôza poslušati, zoper Boga samega, zoper duhovnike in vse, kar je ljudem sveto, ter je v pohujšanje vsej okolici, kamor hudournik pride. Varujte se ga!

(*Misijon*) se je obhajal pri sv. Kunegundi na Pohorju, (v Konjiški dekaniji že peti) od 2.—9. julija. Po vsem Slovenskem dobro znani č. o. Janez Valjávec iz družbe Jezusove ga je vodil. Bog mu povrni nja trud!

(*Iz Jelšan v Istriji*) se nam poroča naslednja zgodbica, ki spričuje žalostno resnico, da je pov sod grdih nevošljivev. Sin poštarja g. Uduviča gre s poštnim vozom na postajo Sapiane. Bila je silna vročina in toraj ne dene kobile v hlev nego jo priveže k vozu na dvorišču ter ji lepo postreže. Potem gre na kolodvor, da sprejme poštne stvari na večer ob 9. uri, ko pride vlak iz iz sv. Petra in ob 6. uri zajutro iz Reke. Ko pride nazaj ter hoče zapreči, najde kobilo hudo ranjeno. Neki tepec ji prereže na levi strani gobec do zobov $2\frac{1}{2}$ palca na dolgo. Toda naj si zapomni: „Nič ni tako skrito, da ne bi bilo kedaj očitno.“

(*Pol. narodno gospodarsko društvo pri sv. Lovrencu*) v slov. gor. ima 19. julija t. l. popoldne ob 4. uri o bčni zbor; vsi udi in prijatelji našega društva so uljudno povabljeni. Odbor.

(*Umrli*) je v Mariboru na mnogo strani znani kamnosek in stavbar g. Stihel, kteri je v blagem spominu vsem, ki so imeli z njim kaj opraviti. Vzlasti pri cerkvenih stavbah je blagi mož bolj na stvar kakor na denar gledal. Pri popravi ka-

pele sv. Frančiška v Mariboru, daroval je blago- dušno vse, kar je iz kamena. Naj slovenski po- štenjak v miru počiva!

Udom „Slov. Matice.“ Podpisani opominjam, da še imam nekoliko „Matičin“ knig od 1. 1871, 1872/73 udom za oddati, drugih pa, ki so na ime že umilih udov, za prodati. Naj se toraj udje in oni, ki želé knig kupiti, nemudoma pri meni zglasijo, sicer pošljem knige „matici“ nazaj. — Kdor želi „matici“ pristopiti, naj se urno pri meni zglasí, da bode nja ime že v letošnjem letopisu tiskano.

Ob enem naznanjam, da se dobi pri meni tudi drugih knižic, posebno za mladenče, ktere k vojakom kličejo.

Lovro Stepišnik
v Slov. Bistrici.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinnu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	6	90	6	75	7	—	6	85
Rži	5	20	5	—	4	—	3	—
Ječmena	4	—	3	—	4	—	3	—
Ovsja	3	60	3	50	2	40	2	80
Turšice (koruze) vagan .	5	30	4	80	5	—	4	50
Ajde	4	30	4	50	5	60	4	90
Prosa	5	—	5	70	5	60	—	—
Krompirja	3	—	2	50	2	—	1	80
Sena . . . . cent .	1	50	1	80	1	—	1	30
Slame (v šopkih)	1	20	1	50	—	80	1	40
" za steljo	—	80	1	—	—	60	—	90
Govedine funt	—	28	—	30	—	28	—	24
Teletine	—	28	—	26	—	28	—	24
Svinjetine	—	31	—	30	—	44	—	34
Slanine	—	44	—	38	—	44	—	40

Lotterijne številke:

V Gradeu 11 julija 1874: 68 23 63 46 35.
Prihodnje srečkanje: 25. julija.

1—3 Ponudba travnika.

Travnik, ki meri 27 oralov, na kterege se da voda napeljati, ležeč blizu železniške postaje na Račjem (Kranichsfeld), je na prodaj ali ves ali pa na kosce.

Več se izve v grajšini na Račjem.

Razpis služeb.

Na dvorazrednih ljudskih šolah pri sv. Križu in Malinedelji se razpisujejo podučiteljske službe, in na 4razredni ljudski šoli v Ljutomeru služba podučitelja ali podučiteljice; prvi dve službi s postavno plačlo po IV. plačilni vrsti in s prostim stanovanjem, zadnja po II. plačilni vrsti.

Prosilci, popolnoma zmožni nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisanju, naj položijo prošnje do konca avgusta t. l. pri dotičnih krajinah šolskih svetih.

Okrajno šolsko svetovalstvo

v Ljutomeru dné 7. jul. 1874.